

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

X. Pallium esse beneficium Imperatorum probatur etiam ex Liberato.
Pallium Arelatensibus Episcopis tributum, cum consensu Imperatorum.
Gregorio tamen primo sufficere visus est consensus Regis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

VII. Arte tamen quadam & industria opus est ut Pallium in hac donatione deprehendi possit. Silvestro enim Pontifici omnium indumentorum imperialium usum permittit his verbis: *Deinde diadema, videlicet coronam capitis nostri, simulque Phrygium, necnon superhumerali, videlicet lorum quod imperiale circumdare afolet collum, verum etiam & chlamydem purpuream, atque tunicam coccineam.* Illustrissimus Cardinalis Baronius existimat heic Phrygium accipi debere pro Pallio. in quo cum sua decepit industria. Phrygium enim nihil aliud est quam illud capitis ornamentum quod mitram vocamus, superiore sui parte clausum, in parte vero inferiore circulum habens aureum in modum coronæ. Mitram illam Bonifacius VIII. altero circulo aureo auxit, & Urbanus V. tertio, eodem prorsus modo dispositis quo hodie videmus in Tiara Summi Pontificis. Phrygium esse illud mitræ genus docent ipsa donationis verba, quæ sic habent: *Phrygium, candido nitore splendidum, ejus sacratissimo vertici nostris manibus imposuimus*; tum etiam Glossæ Isidori, & vetus interpres Vaticanus, qui Phrygium aiunt esse mitram. Quibus addi debet locus Sugerij in vita Ludovici Grossi; ubi ait capiti Innocentij secundi impositum fuisse Phrygium, quod Sugerius vocat *imperiale ornamentum*. Innocentius quoque III. in sermone de sancto Silvestro, eandem explicationem adhibet, dicens *Papam loco regij diadematis uti Phygio*, alludens haud dubiè ad donationem illam Constantini, in qua hæc leguntur: *Pro diademate regio utitur auriphrygio circulari*. Balsamo etsi lorum confudit cum Phrygio, utrumque tamen pro tegumento capitis usurpat.

Superhumerali verò, sive *Lorum*, quod deinde in ea donatione legitur, existimant vulgò accipi debere pro Pallio. Igitur quia hæc opinio potest decipere incautos, dicam liberè quid mihi in mentem venerit; hoc uno in antecessum monito, sententiam meam inniti auctoritate scriptorum historię augustæ, apud quos vera lori significatio extat. Lora ergo fascias aureas rectè dixerimus, aut purpureas, sive prætextas tunicæ cuidam aut Pallio alligatas & connexas. Vnde apud Flavianum Vopiscum legitimus *Tunicas purpureas rectas dilores & trilores*, id est, tunicas purpureas quibus duo vel tria lora prætexta erant alligata.

VIII. Donatio igitur illa duo quædam docet; Constantinum videlicet dedisse *lorum* sive fascias quibus indumentum ejus ornabatur, & *chlamydem*, id est, Pallium imperiale. Vnde colligi non absurdè potest Pallij vocabulum olim fuisse complexum &

Pallium ipsum regium integrum & fascias sive lora quibus illud erat ornatum. Quapropter mirum videri non debet si Pelagius primus & sanctus Gregorius tantopere commendant pulchritudinem & splendorem hujus Pallij, quod ad humum usque demittebatur, ut ostendi superius: quia non solum ex loris constabat, sed etiam ex Pallio regio, ut notavit Balsamo Meditatione prima: *Vnde fit*, inquit, *ut sanctissimi Patriarchæ, qui sanctarum Ecclesiarum Dei capitis vicem implent, saccos induant, tunicasque fluvii ac triangulis, & penulas multis crucibus depictas.* In responsione ad xxxvii. interrogationem Marci Patriarchæ Alexandrini ait indumentum cui *Sacco & Polystaurio* nomen est, in quo depictæ sunt cruce, indumentum esse quo Patriarchæ ornantur ad differentiam reliquorum Episcoporum: *Eos enim hisce decorari placuit.*

IX. Igitur tria hæc, *Saccus*, *Sticharium*, & *Phenolium*, non erant ejusdem coloris, & ad varios usus porrigebantur. Quippe Sticharium & Phenolium interdum purpurea erant, non undis non crucibus onusta; & nullo alio in usu erant quam in officiis, juvenis, & funeribus. Aliquando autem candida erant, undis quoque & crucibus onusta; eorundemque usus usurpabatur cum Sacco. Saccus porrò necessariò candidus esse debuit, cui hæc insuper necessitas adstricta erat, ut eo uti Metropolitanis non possent nisi in tribus diebus solennium festorum, id est, Paschæ, Pentecostes, & Natalis Domini; ut observavit Demetrius Chomatenus Bulgaria Archiepiscopus in responsione ad secundam interrogationem Cabasilæ. Vnde colligi videtur Saccum omnium optimè referre Pallium Latinorum, cum in solennibus tantum festis diebus usurpari potuerit à Metropolitanis, velut Pallium. Ceterum quod attinet ad molem & formam Sacci, eam colligere possumus ex verbis Balsamonis, qui Meditatione prima ait Saccum significare vestem opprobrij quæ Christo imposita est. Cum autem Demetrius Chomatenus nos docuerit eum fuisse coloris albi, patet ejus descriptionem congruere cum ea quam Ioannes Diaconus exhibet in vita sancti Gregorij, cum ait Gregorij Pallium ex bysso candente contextum fuisse in veteribus picturis.

X. Sed præter illam Ecclesiæ Romanæ confessionem, quæ octingentis abhinc annis agnovit Pallium, quo Romani Pontifices utuntur, Imperatorum esse beneficium, suppetunt etiam gravissima hujus rei argumenta, quibus contradici non posse existimo. Legimus enim apud Liberatum Diaconum, in cap. xxi. Breviarij, Anthimum Patriar-

Glossæ Isid. Phrygium mitra. Vatic. interpres: Phrygium, митра, κακλυτήρα.

Vide etiam Chronicon, Maurigiac. pag. 379. Anacleus 1. apud Baron ad an. 1130. §. 37. & Sacerdot. lib. 8. Polier. c. 53.

Balsamo ad Tit. 8. No. 900 c. 1. & Melitanioc. 1.

Flavianus Vopiscus in D. Aureliano.

Chlamydem esse Pallium patet ex his quæ supra didicimus lib. 1. cap. 12. §. 16.

cham Constantinopolitanum à sede sua de-
jectum, Pallium Imperatori Iustiniano red-
didisse. *Anthimus*, inquit, *videns se sede pul-*
sum, Pallium quod habuit Imperatoribus reddi-
dit, id est, Iustiniano, conjugique ejus Theo-
dora. Nihil dici potuit apertius. Reddere
enim ad eum refertur à quo res quæpiam ac-
cepta est. Sed ne quis hujus argumenti vim
eludere se posse putet, eo prætextu, quòd
cùm Anthimus Iustiniani & Theodora suf-
fragatione ad hanc sedem promotus esset,
Pallium ob hoc eis reddere voluerit, addam
& argumentum aliud ex eadem antiquitate
petitum. Episcopus Arelatensis nova qua-
dam & peculiari dignitatis prærogativa au-
ctus erat beneficio Zozimi Summi Pontifi-
cis anno quadringentesimo decimo septimo.
Eam deinde auxit & Symmachus anno
D X I V. sedis apostolicæ vicariatu per Gal-
lias & Hispanias eidem Episcopo concessio.
Auxanius ad hanc cathedram evectus anno
quingentesimo quadragesimo tertio, præ-
ter vicariatum Papæ Vigiliij, Pallio etiam
insigniri cupiit. quod Pontifex distulit, do-
nec ab Imperatore Iustiniano probatum
foret. Hujus autem dilationis hanc reddit
rationem: *Vt & vobis gratior præstitorum*
causa reddatur, dum qua postulatis, cum con-
sensu Christianissimi Principis referuntur, &
nos honorem fidei ejus servasse cum competen-
ti reverentia judicemur, id est, fidem servas-
se Imperatori cum reverentia debita. Et
biennio post, cùm Episcopo illi morem gef-
sisset secundùm desiderium Childeberti Re-
gis, eum hortatur ut preces ad Deum fundat
pro Iustiniano & Theodora, qui, anni-
tente Belisario, consenserant ut Auxanio
vicariatus ille tribueretur, utque Pallium
ad eum mitteretur: *qui pro his vestra caritati*
mandandis præbuere consensum, inquit Vigi-
lius Papa in epistola secunda ad Auxanium.
Auxanio verò defuncto, successorem ejus
Aurelianum eodem honore profecutus est
Vigilius, ut Regis Childeberti votis obse-
queretur; sed epistola ad Aurelianum scri-
pta, jussit ut Belisario grates ageret, qui &
laborem & sumptus itineris, quod Aurelia-
ni tabellarius ad Iustinianum instituerat, sua
cura abstulerat, & consensum Principis ob-
tinuerat pro hoc beneficio. Gregorius tam-
en primus & vicariatum & Pallij usum
continuavit anno D X C V. Virgilio Arelaten-
si Episcopo, non expectato consensu Impera-
toris Orientis, sufficere videlicet ratus
consensum Childeberti Regis Franciæ,
quòd usu jam receptum esset ut Pallium
tribueretur Episcopis Arelatensibus. At se-
quenti anno, cùm Regina Brunehildis
optrasset ut Syagrius Episcopus Augustodu-

nenfis Pallio honestaretur, non refragatus
est Pontifex, sed tamen non antè concessit
quàm consultus Imperator per Gregorij
Diaconum in CP. urbe commorantem
respondit sibi placere ut ita fiat: *Syagrio*, in-
quit, *Pallium dirigere secundum postulationem*
vestram volumus. Propter quod & serenissimi
Domni Imperatoris, quantum nobis Diaconus
noster, qui apud eum responsa Ecclesie faciebat,
innotuit, prona voluntas est, & concedi hoc om-
nino desiderat. Heic nunc interrogo, quæ
tandem ratio excogitari possit, qua osten-
datur necessitas consensu Imperatoris ut
Syagrius Pallium absque vicariatu concedi
possit, & Auxanio Aurelianóque cum vica-
riatu conjunctum? Sanè nullam aliam re-
periri posse arbitror quàm jus illud quod
sibi Imperatores retinuerant in concessione
horum indumentorum: quæ cùm imperia-
lia essent, & Summo Pontifici ceterisque
Patriarchis concessa ab Imperatoribus, vul-
gari non poterant absque eorum consensu;
multò minùs absque eodem consensu tribui
poterant Episcopis Gallicanis, qui cùm Re-
gis Francorum imperio subjecti essent, au-
ctoritatem Imperatoris non agnoscebant.
Indumenta quidem imperialia cum Rege
Lazorum communicata sunt, sed à Iusti-
niano, ut Procopius scribit. Leges verò
laxam majestatem pronuntiant si quis utatur
vestibus imperialibus. Par igitur erat ut
Summus Pontifex Imperatorum consensu
non destitueretur, quum Episcopis Galli-
canis honorem illum recenter tribuebat.
Ceterùm necessitas illa consensus Impera-
toris, ex dignitate Pallij petita, honorifi-
centior haud dubiè est pro sede apostolica
quàm si quis eam arceat ab insita quibus-
dam opinione, non licere videlicet Summo
Pontifici gratificari cuiquam Episcopo abs-
que consensu Imperatoris. Extat in hanc
sententiam locus singularis apud sanctum
Gregorium, qui Imperatorem rogat ut Ana-
stasius Patriarcha Antiochenus, qui sede
sua pulsus erat, apud sedem apostolicam
commorari possit, ac dignitatem suam reti-
nere, *concesso usu Pallij*. Cur autem benefi-
cium hoc ab Imperatore postulet Gregorius,
nulla alia ratio esse potest quàm quòd Pa-
triarcha ille Pallium ab Imperatoris munifi-
centia habebat.

X I. Hieronymus Rubeus in historia Ra-
vennatum edidit rescriptum quoddam sub
nomine Imp. Theodosij; quo Princeps ille
anno CDXXXII. plurimas civitates subjecit
metropoli Ravennatensi, Palliique usum
Episcopo ejus concedit. Verùm rescriptum
illud omnino supposititium est, & egregiè
confutatum ab illustrissimo Cardinale Ba-

B b ij

Vide supra lib. 5.
cap. 10. §. 1.

Symmach. ep. XI.
Vide supra lib. 5.
cap. 13. §. 2.

Vide supra lib. 5.
cap. 16.

Vigl. ep. 1. ad
Auxan.

Vigl. ep. 1.

Gregor. lib. 4.
cap. 11.

Gregor. I. lib. 7.
cap. 5.

Gregor. lib. 4.
cap. 27.